

Szorítóban Borbély László:
 Üzenet a ringből
 Hét Krajcár Kiadó, Bp.,
 2008.

Üzenet a ringből – beszédes címet adott Borbély László novelláskötetének. Tematikai irányultság és ars poetica megjelölés is egyben. Tematikai értelemben a novellák hősei mindig valamilyen kapcsolatot őriznek a boksszal és a sporttal, sokszor épp efelől nyerik vagy veszítik el életük értelmét. Másrészt az egész kötetet olyan meghatározó világlátás tartja egyben, amely a létet drámai küzdelemben, tehát egy ringben folyó ökölharcban szituálja, így a mindennapi alakok egyedi sorscsapásai miatt léphetnek a novellák szorítójába. A cím ebből a szempontból válik az olvasónak figyelemreméltó értelmezői horizonttá, és egyben megadja a műalkotások jellegzetes jelentésvilágát.

A kötetben határozott szerzői intenció érhető tetten: a novellákban a kizárólagosan a történetet előtérbe helyező életek a bokszt „szabályai” felől értelmezhetők. E hangsúlyozott látásmód, amelyet a szerző a bevezető sorokban explicit kinyilvánít az olvasónak: „Az, amit a ringben látsz, nem más, mint az egyik legsűrűbb és legalaposabb dráma. A kötélek között, pillanatok tört része alatt alakulnak át sorsok, egyeseket leütnek, mások kezét a magasba emelik” – nemcsak az olvasó értelmezési beállítódását befolyásolja, hanem egyfajta írói hitvallást is jelent, amely magát a műalkotások megírását is meghatározza. Ez az írói elgondolás a valóságot leképezhetőnek és leképezendőnek véli. A műalkotás emberi sorsokról kell tanúságot tegyen.

A semmibe vágató lovak egyik alakja árulkodik a szerzői felfogásról: „Jól van na, akkor alkot...nem az a lényeg, hogyan fejezzük ki magunkat, hanem, hogy mi a szándékunk.”

Nehéz sorsú, a társadalomról „leszakadó félben” lévő emberek a novellák hősei, ez is jelzi, hogy Borbély a krízis- vagy véletlen élethelyzetek iránt vonzódik. Írásaiban megnyilatkozik valamifajta lényegiség és igazság, ami az egész egyéni emberi sorsot bevilágítja. Épp ezért alakjai nem sorsüldözöttek, hanem a sebek fájdalmas nyomát mindörökre magukon viselő figurák, akiknek köznapi harcaiba pillanthatunk bele. A nyitó novellában (*Tizenkilencezer forint*) is olyan életút tárul fel, amely a sportpályafutásban teljesebben volna ki igazán, de egy szerencsétlen kamaszkori eset miatt lehetetlenné vált. Az olvasó számára csak az ennek következtében

deformálódott élet van felmutatva, a múltbeli eseményekről pedig a szereplők adnak hírt. A kötetben az effajta „híradások” a sorsok alakulásának ok-okozatosságára helyezik a hangsúlyt, így leszűkítik a befogadói aktivitást és konkrét utat mutatnak a szövegben megjelenő valóság megközelítésére. Mindezek következtében a novellák jellegzetes építkezése, hogy egy-egy sorsütés hatásait mutatják fel, majd a történetalakítások később tárják elénk a magyarázatot, úgy, hogy maguk a szereplők vallanak vagy szólnak a múltbeli „sérülésekről”, amelyek gyakran önhibájuk következményei. De az elbeszélői nézőpont védettséget nyújt a hősöknek, gyakran úgy, hogy más bűn viszonyában oldozza fel őket. Az olvasó csak együttérzést és részvétet érezhet irántuk.

Üzenet a ringből – azért is sokatmondó cím, mert a szerző önképéről és helyéről is vall. Az író a ringből szól ki, ő a hiteles közvetítője a szorító, azaz a lét világának: „...azok az alakok, akik lelkem színpadán lépnek elélem, majd továtűnnek. Megtisztelnek bizalmukkal, s én igyekszem hűen követni őket bárhová, ahová hívnak. Legtöbbször vissza a ringbe, ahol végül mindig magamra hagynak, hogy írjam tetszésem szerint sorsukat, csak egy kérésük van: szépen tegyem” – írja Borbély László bevezető soraiban és kifejezi, hogy hisz műalkotásainak egyértelmű jelentésében, a bennük megalkotott valóság hű feltárásában, az üzenet pontos értelmezhetőségében. E szemléletmód korábbi korokba kalauzol minket, melyek az íráskor műfajának virágkorát idézik meg.

Már az első oldalakon is panaszként hangzik el, hogy a „hírlapírás majd’ teljesen kiveszett a mai magyar sajtóból. Nagyon kevés napilapban van tárcanovella.” A kötetben szereplő alkotások, nemcsak műfajukat (tárcanovellák) tekintve, hanem a fent említett szerző–olvasó–műalkotás viszony felfogása miatt is a XIX. századvég irodalmi hagyományába illeszkednek bele. Egy-egy alak, társadalmi csoport (mutatványosok, munkások, városi szegény nép, rabok) sorsának rövid, cselekményes bemutatása, sok esetben hézagos, kihagyásos formai megoldásokkal, kisebb részekre való tördeléssel, drámai életutakkal, a ma hangsúlyozott jelenlétével, feltárva benne a múlt következményeit, mind-mind szorosan kapcsolódik Petelei István, Gozsdu Elek, Bródy Sándor, Thury Zoltán – nagy novellistáink – beszédmódjához.

Ezeket az öröklött formákat, történeteket kísérli meg a kötet „újraírni”.

Fazekas Ibolya Diána